

Udvalget har på denne baggrund fundet, at der ikke bør fastsættes én eller flere eksakte lovbestemte tidsfrister for afgørelsen af tiltalespørgsmålet, men udvalget foreslår i stedet, at det i retsplejeloven udtrykkeligt fastslås, at afgørelse af tiltalespørgsmålet bør træffes inden rimelig tid. Udvalget foreslår endvidere, at sigtede skal underrettes om sagen, hvis der ikke er truffet afgørelse om tiltalespørgsmålet inden 1 år og 6 måneder efter det tidspunkt, hvor den pågældende af politiet er gjort bekendt med sigtelsen. Forslaget om underretningspligt i forhold til sigtede svarer indholdsmæssigt til den gældende administrative ordning herom, jf. Rigsadvokatens Meddelelse nr. 3/2006, idet udvalget dog foreslår, at underretning skal ske efter 1 år og 6 måneder mod 2 år efter Rigsadvokatens meddelelse.

Der henvises i øvrigt til betænkningen side 112-115.

5.2.2. Udvalget har særligt overvejet, om der bør være mulighed for domstolsprøvelse med hensyn til den tidsmæssige udstrækning af langvarige sigtelser. Udvalget har i sine overvejelser dels lagt vægt på den øgede præventive virkning ved en hurtig reaktion på et strafbart forhold, dels hensynet til de personer, der bliver involveret i en straffesag, dvs. mistænkte, sigtede, tiltalte, ofre, vidner mv. Særlig for den, som en mistanke om et alvorligt strafbart forhold retter sig imod, kan ubehaget ved sagen og uvisheden med hensyn til dens udfald og konsekvenser være en betydelig belastning.

Udvalget anfører, at det i de senere årtier har været et vigtigt element i den civile retspleje, at rettens ansvar for den materielle procesledelse er blevet betonet i højere grad for derigennem at sikre en bedre, hurtigere og mere effektiv behandling af de civile retssager. Efter udvalgets opfattelse taler tilsvarende hensyn for også på strafferetsplejens område at styrke rettens muligheder og ansvar for at medvirke til sagens tilrettelæggelse og fremme inden hovedforhandlingen.

Endvidere bemærker udvalget, at den danske strafferetspleje adskiller sig fra en række andre lande ved, at der ikke er domstolsindseende med sagens fremme inden tiltalerejsning og sagens berømmelse.

Udvalget finder, at den gældende ordning, hvor politiet og anklagemyndigheden – og ikke domstolene – bærer ansvaret for straffesagens behandling frem til afgørelsen af tiltalespørgsmålet og sagens fremsendelse til retten, rummer væsentlige fordele, navnlig med hensyn til det effektive samarbejde mellem politiet og anklagemyndighed og den endtydige placering af ansvaret for sagens behandling.

På den baggrund foreslår udvalget ikke nogen principiel ændring i retstilstanden på dette område.

Derimod kan det – til dels med inspiration i de ordninger, som findes i andre lande – efter udvalgets opfattelse være hensigtsmæssigt at indføre en meget begrænset modifikation i dette klare udgangspunkt i form af en adgang for retten til helt undtagelsesvis at fastsætte en frist for anklagemyndighedens afgørelse af tiltalespørgsmålet, når sigtelsen har været meget langvarig.

Udvalget anfører i den forbindelse, at hensynet til menneskerettighederne taler for ikke blot at kræve, at sagsbehandlingen afsluttes inden for en rimelig frist, men for også at give den, der er sigtet i en straffesag, et retsmiddel ved en uafhængig judiciel instans til at søge dette krav håndhævet.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der i retsplejeloven indsættes en bestemmelse om en vis, begrænset domstolsprøvelse af den tidsmæssige udstrækning af langvarige sigtelser. Udvalget foreslår, at en sigtet kan indbringe spørgsmålet om sagsbehandlingstiden for retten, når anklagemyndigheden ikke har truffet afgørelse om tiltalespørgsmålet inden 1 år og 6 måneder fra sigtelsestidspunktet. Tidspunktet for, hvornår en sigtet kan indbringe spørgsmålet for retten, vil herefter svare til den foreslåede frist for underretning af sigtede, jf. pkt. 5.2.1 ovenfor.

Retten skal efter den foreslåede bestemmelse tage stilling til, om der efter en samlet vurdering af hensynet til den sigtede, sagens beskaffenhed og omstændigheder samt dens samfundsmæssige betydning er særlig grund til at kræve fremskyndelse af anklagemyndighedens afgørelse af tiltalespørgsmålet. I bekræftende fald kan retten undtagelsesvis fastsætte en frist herfor. Fristen bør efter anmodning fra anklagemyndigheden kunne forlænges, men i sin yderste konsekvens vil en fristoverskridelse efter udvalgets forslag kunne føre til, at tiltale skal anses for opgivet.

Udvalget bemærker, at den foreslåede bestemmelse ikke vil betyde, at ansvaret for sagens fremme flyttes over på den sigtede eller dennes forsvarer. Anklagemyndigheden vil således fortsat have ansvaret for, at tiltalespørgsmålet afgøres inden rimelig tid, uanset om sagen indbringes for retten efter den foreslåede bestemmelse eller ej.

Der henvises i øvrigt til betænkningen side 116-119.

5.2.3. Udvalget finder, at den foreslåede lovbestemmelse om afgørelse af tiltalespørgsmålet inden rimelig tid, jf. pkt. 5.2.1., udmærket kan kombineres med de bestræbelser, som anklagemyndigheden i dag har